

Poradenská činnost, odběry a zasilání vzorků k laboratorním rozborům

Hlavní činností LOS je poradenství pro vlastníky lesů. Důležitou součástí poradenství je diagnostika příčin poškození a návrh obranných opatření. Tato činnost zahrnuje jak terénní šetření, tak laboratorní analýzy. Kromě vlastních šetření provádí LOS i rozborů zaslaných vzorků. Rychlé a přesné určení příčiny poškození dřevin závisí do značné míry na kvalitě zaslaných vzorků. Vzorky je proto nutné zaslat LOS co nejdříve, nejlépe ihned v den odběru. V průvodním listu uvést doplňující informace a kontakt. Obecně lze doporučit pořízení fotografické dokumentace a její zaslání elektronickou cestou, paralelně se vzorky.

Příklad kultivace fytopatologických vzorků

Zásady a způsoby odběru vzorků

1. Semenáčky a sazenice ve fóliovnících a ostatních školkařských zařízeních

Odebrat rostliny v různém stadiu onemocnění či napadení i s půdou. Vzorek by měl obsahovat 10–15 rostlin bez zjevných známek poškození, 10–15 rostlin slabě poškozených, 10–15 rostlin silně poškozených, 5–8 rostlin zcela odumřelých.

2. Sazenice a stromy ve výsadbách, kulturách, mlazinách a starších porostech

a) V případě poškozených větví, kmínků a výhonů odebrat část stromu, kde živé pletivo přechází v odumřelé, dále odumřelou část a k porovnání i zdravé části rostlin.

- b) U kořenů odebrat část s charakteristickým místem poškození, část, kde živé pletivo přechází v odumřelé a části zdravých kořenů.
- c) U houbového onemocnění listů (jehličí) odebrat, jak opadavé jehličí na zemi, tak i odumřelé jehlice na stromě a čerstvě zasychající jehlice na stromě, případně poškozené části asimilačních orgánů jako takových.
- d) U stromů s podezřením na poškození s tracheomykózními příznaky je nutná destruktivní vyšetřovací metoda, porážení stromů se středním až silným poškozením. Z nich připravit kotoučové výřezy o tloušťce 1–2 cm z odennkové části stromu u pařezu, střední a vrcholové části kmene pod korunou. Podobné vzorky odebrat ze silných živých větví, a jde-li o vývrat i z kořenů.
- e) Při výskytu plodnic hub či jakýchkoliv plodných stadií hub na větvích, pupenech, kmíncích, kůře, kořenech a listech nebo jiných charakteristických znaků (pláty podhoubí pod kůrou, rhizomorfy) je třeba odebrat i vzorky pletiv, kde se tyto části vyskytují.
- f) V případě přítomnosti vývojových stadií živočišných (hmyzích) škůdců je potřebné je konzervovat v 70% lihovém roztoku v plastové nádobě přiměřené velikosti.

Balení a zasilání vzorků

Semenáče, sazenice nebo části dřevin ihned po odebrání zabalit do vlhkého savého materiálu, aby se zabránilo proschnutí vzorků během transportu. Jehličí uložit do samostatných papírových sáčků a přesně označit sběr „ze země“ a „ze stromu“. U hmyzích škůdců vzorky poškození vložit do polyetylenových sáčků. Jednotlivé vzorky podrobně označit. Souhrnný vzorek nakonec uložit do pevného obalu a dobře utěsnit. Takto připravený vzorek odeslat v den odběru spolu s průvodní zprávou na adresu LOS.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
ve spolupráci s LOS, VULHM, v. v. i.
www.vulhm.cz/los

autoři: Ing. Miloš Křížek, Ph.D.; Ing. Jan Lůžka;
Ing. Vítězslava Pešková, Ph.D.

Fotografie: archiv LOS,
foto na titulní straně: dugdax/Shutterstock.com

LESNÍ OCHRANNÁ SLUŽBA (LOS)

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

LESNÍ OCHRANNÁ SLUŽBA (LOS)

Lesní ochranná služba (LOS) byla zřízena jako organizační složka Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., na základě pověření Ministerstva zemědělství v roce 1995. Cílem bylo zajištění poskytování kvalifikovaného a operativního poradenství v nových podmínkách po transformaci LH a navazujících restitucí majetku, které vedlo ke vzniku či obnovení velkého množství malých a středně velkých subjektů hospodařících v lesích. Po celou dobu je LOS zajišťována Ministerstvem zemědělství prostřednictvím Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i. jako služba vlastníkům lesů.

Hlavním posláním LOS je komplexní zabezpečování expertní a poradenské činnosti v oboru ochrany lesa pro všechny vlastníky a uživatele lesů na území České republiky. LOS navazuje na dlouhodobou tradici poradenství v ochraně lesa, které se přímo opírá o výsledky aplikovaného výzkumu. Regionálně je rozdělena do dvou pracovišť: Strnady a Frýdek-Místek.

Činnost LOS je provozována obdobně jako v sousedních zemích.

lesní ochranná služba

LOS z pověření Ministerstva zemědělství zajišťuje:

- **bezplatnou poradenskou činnost na úseku ochrany lesa pro všechny subjekty obhospodařující les (odborné posudky, rozbor vzorků apod.)**
- **vystavení stanoviska k žádostem o dotace ve smyslu platné legislativy**
- **kontrolu biotických škodlivých činitelů v lesních porostech, sledování zdravotního stavu lesa**
- **vedení centrální evidence výskytu škodlivých činitelů a jimi působených ztrát**
- **zpracovávání ročních přehledů výskytu škodlivých činitelů a rámcových prognóz**
- **metodickou pomoc při rozsáhlých opatřeních proti biotickým škodlivým činitelům**
- **odborné semináře s tematikou ochrany lesa pro lesnickou praxi a státní správu lesů SSL (školení LOS lze zajistit po tel. domluvě)**
- **zpracovávání materiálů zaměřených na praktickou ochranu lesa – zpracovávání, tisk a distribuce metodických pokynů**
- **testování biologické účinnosti pesticidních látek na ochranu lesa včetně vydávání Seznamu povolených přípravků na ochranu lesa**
- **ověřování a optimalizaci kontrolních a obranných opatření**
- **mezinárodní výměnu informací a spolupráci v ochraně lesa (pravidelná trojstranná setkání pracovníků LOS Česka, Slovenska a Polska, pracovní skupina IUFRO WP 7.03.10 Methodology of Forest Insect and Disease Survey in Central Europe)**

Příklady publikační činnosti LOS

Adresy pracovišť LOS a kontakty:

ústředí Strnady:

Strnady 136, Jilovistě

Doručovací pošta: 156 00 Praha 5-Zbraslav

tel. ústředna: 257 892 289 (J. Fojtíková – sekretariát LOS)

e-mail: los@vulhm.cz

Kontaktní osoby

Ing. Miloš Knížek, Ph.D., vedoucí LOS;
tel.: 602 351 910; knizek@vulhm.cz

Ing. Jan Liška, entomologie;
tel.: 602 298 804; liska@vulhm.cz

Ing. Roman Modlinger, Ph.D., entomologie;
tel.: 606 688 883; modlinger@vulhm.cz

Ing. Radek Novotný, Ph.D., abiotické vlivy;
tel.: 602 291 763; novotny@vulhm.cz

Ing. Vítězslava Pešková, Ph.D., fytopatologie;
tel.: 724 352 558; peskova@vulhm.cz

doc. Ing. Petr Zahradník, CSc., entomologie, vertebratologie, testování přípravků;
tel.: 602 298 802; zahradnik@vulhm.cz

Ing. Marie Zahradníková, herbologie, testování přípravků;
tel.: 601 574 907; zahradnikova@vulhm.cz

detašované pracoviště Frýdek-Místek:

Na Pústkách 39, 738 01 Frýdek-Místek

Kontaktní osoba

Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D., entomologie;
tel.: 602 277 596; lubojacky.j@seznam.cz

domovská stránka LOS:

<http://www.vulhm.cz/los>

domovská stránka Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.:

<http://www.vulhm.cz>

Kontrola biotických škodlivých činitelů v lesních porostech – následek klimaticky extrémního roku 2015 – napadení smrků kůrovcem

Kontrola napadení smrků podkorním hmyzem